

„A XX. SZÁZAD MAGYAR FESTÉSZETE ÉS SZOBRA SZATA” CÍMŰ KIÁLLÍTÁS SZEGEDEN

Mikor harmadszor néztem végig e kiállítást, velem együtt már három-
ezren látták. A szobrászatot Beck Ö. Fülöp, Medgyessy Ferenc, Bokros.
Bírmann Dezső, Pátzay Pál és a magyar képzőművészet hasonló reprezentán-
sainak munkái; a modern törekvéseket Borsos Miklós, Samu Katalin, Somogyi
József, Vilt Tibor szobrai képviselik, de Kisfaludi Strobl Zsigmond, Ferenczy
Béni, Mikus Sándor alkotásaiból is kaptunk izelítőt.

A paravánokon Mednyánszky, Koszta, Csontváry, Ferenczy Károly, Rippl-
Rónay, Csók István, Derkovits, Dési-Huber és mások — századunk legjobb ma-
gyar festőinek — képei. Realista, impresszionista, expresszionista, kubista
festmények, tempera-, víz-, olajképek kavalkádjá. A művészek születési éve
szerint vagy haláluk sorrendjében talán? Így se, úgy se jó — hiába próbálok
valamiféle rendezési szempontot keresni.

A vásárhelyi festők két nemzedékének munkái jó messze láthatók egy-
mástól: össze ne lehessen hasonlítani őket. Aba-Novák és Kmety véletlenül se
kerültek egymás mellé. Derkovits és Dési-Huber az első, Barcsay Jenő, Egry,
Szőnyi, Amos a második emeleten. A fejlődést — úgy látszik — lépcsővel
mérheti a tárlatlátogató. Ha tudja mérni. Mert segítséget nem sokat kap hozzá.

Háromszor néztem végig a kiállítást, míg elrendeződték bennem élmé-
nyeim s jegyzeteimben a sorok és nevek. De mért nem közölték velem mind-
járt először, hogy még kétszer meg kell nézmem, ha — viszonylagosan leg-
alább — érteni akarom? Vagy egyszerűbb lett volna a képeket-szobrokat stílu-
sok, iskolák, hatások: fejlődésük szerint csoportosítani? Ezen a rendezőnek
kellett volna töprengenie...

IZES MIHÁLY

TENYÉRN YI BAROKK A SZEGEDI KÉPTÁRBAN

A barokk művészet emlékei között hatalmas méretekhez, formákhoz és kom-
pozíciókhoz szokhattunk hozzá. Monumentális freskókhöz, teátrálisan szerkesz-
tett, jobbára vallásos tartalmú alkotásokhoz.

Most mindezt — kicsiben — szemlélhettük a XVIII. századi barokk mesterek
rajzai címmel a szegedi Horváth Mihály utcai képtárban megrendezett kiállítá-
son. Ezek a szó szoros értelmében tenyé rnyi méretű kompozíciók — kicsinyse-
gük ellenére — igen jellemzőek arra a korra, amelyben fogantak. Például S.
Kaspar, Donner Georg Raphael legtöb b, bibliai témájú alkotása vagy M. I.
Schmidt Szent Mihály című képe is magán viseli a barokk kor művészetének
valamennyi sajátos jegyét. A teátralitást, a minden áron való hatáskeltést,
a kigyó szerű en csavarodó alakkompozíciót — a figura serpentinát, az ornamen-
tális keretformát.

Az ismert vagy ismeretlen német, osztrák mester freskóvázlatai, lavírozott
tusrajzai a barokk festészet hivatalos egyházi alkotásai közé látszanak tartozni.
Közülük kivétel — és egyben ezek állnak hozzánk a legközelebb — az ismeret-
len osztrák festő Arc és képtanulmány című kré tarajza, az előbb említett D. G.
Raphael Uő férfi című munkája, és a szintén ismeretlen festőtől származó
Drapéria-tanulmány című tollrajz.

Ha tőlünk — időben és törekvésekben — ilyen távol eső kor egyes művészi
képviselőinek alkotásait szemléljük, menthetetlenül felmerül a kérdés: mit ad-
hat számunkra a régi kor festője? Nos, a képtárban látott tenyé rnyi rajzok és
„kis alkotók” illusztrálták a XVIII. század művészetéről alkotott elképzelése-
inket. Az természetes, hogy jóval kisebb hatással mint a korszak nagyjai:
Michelangelo, da Caravaggio, Tintoretto vagy éppen Rubens.

A szegedi kiállításon tehát a reneszánsz folytatását jelentő barokk művészet
jellegzetes képviselőinek alkotásait láthattuk. Velük kapcsolatban nagyon igaz-
nak véljük a művészet történet véleményét: „A képek egyetlen célja
az, hogy kellemes látványt nyújtsanak, meglevenít-
sék a falakat; pillantásunk úgy siklik végig rajtuk, mintha valóban pusztá
dekorációul szolgálnának, s gyakran eszünkbe se jut, hogy számot adjunk róla,
mit is ábrázolnak.” (M. V. Alpatov: A művészet története.) Az így summázott vé-
leményt Roger Fry angol kritikus frappánsan támasztja alá: „A XVIII.
század művészetét egy hatásos fogásokra épülő, modern
amerikai filmhez hasonlíthatom.”

A mi benyomásunk megegyezik ezzel a két egyebhangzó, csak megfogalmazá-
sában különböző véleménnyel.

MATKÓ ISTVÁN

DICSÉRETES KEZDEMÉNYEZÉS

A Szeged városi KISZ Bizottság irodalmi színpada április végén mutatta
be KÜLTÖK — SZÍNEK — KOROK című, a képzőművészet, zene, irodalom kül-
csönhatására épülő, azt reprezentáló műsorát. Az antik képzőművészet és iro-
dalom remekeitől Picasso, Derkovits, Dési-Huber képeiig, József Attila, Rad-
nóti, Somlyó György verseiig vezette végig közönségét az összeállítás a mű-